

UE nakaże ujawnić rzeczywistych beneficjentów spółek i trustów

26 czerwca 2017 r. upłynie termin implementacji przepisów zaostrzających zasady dotyczące przejrzystości. Przepisy wymierzone są przeciwko finansowaniu terroryzmu, unikaniu opodatkowania i praniu pieniędzy.

Unia Europejska od dawna podejmuje działania służące zapobieganiu unikania opodatkowania i prania pieniędzy. Walka ta wpisuje się w ogólnoswiatowy trend uszczelniania systemów podatkowych, w którym prym wiedzie obecnie OECD i państwa G20 ze swoim Planem BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), a znaczący udział mają również Stany Zjednoczone poprzez, jak się okazuje, dość uciążliwą regulację FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act). Ponadto, w związku z nasilającymi się aktami terroru w państwach Unii, podejmowane są próby maksymalnego utrudnienia terrorystom finansowania ich działalności. Wynikiem tych działań jest obszerny pakiet przepisów, który w skrócie przedstawiamy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r., w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (...) ma zostać implementowana w państwach członkowskich UE do dnia 26 czerwca 2017 r. Dyrektywa ta jest czwartą dyrektywą dotyczącą zagrożeń wynikających z prania pieniędzy. Trwają jeszcze prace nad jej ostatecznym kształtem, w szczególności w zakresie obrotu kryptowalutami. Dyrektywa dotyka kilku zasadniczych kwestii, między innymi:

1. Dokonywania dużych transakcji gotówkowych (na kwotę 10.000 EUR lub wyższą).
2. Ograniczenia kwotowego przy prowadzeniu anonimowych rachunków do 250 EUR.
3. Identyfikacji każdej osoby fizycznej będącej właścicielem podmiotu prawnego lub sprawującej nad nim kontrolę, w tym identyfikacji i weryfikacji beneficjentów rzeczywistych oraz konieczności posiadania dokładnych i aktualnych danych tych beneficjentów.
4. Stosowania środków należytej staranności wobec klientów, w tym wzmocnionych środków należytej staranności wobec osób fizycznych lub podmiotów prawnych – mających siedzibę w państwach trzecich wysokiego ryzyka określonych przez Komisję.
5. Utworzenia jednostek analityki finansowej odpowiedzialnych za gromadzenie i analizowanie informacji w celu ustalenia powiązań między podejrzanymi transakcjami a leżącą u ich podstaw działalnością przestępczą.
6. Wprowadzenia skutecznych, proporcjonalnych i odstraszących kar i środków administracyjnych w przypadku naruszenia przepisów transponujących Dyrektywę.

W gąszczu przepisów uwagę zwraca przede wszystkim kwestia identyfikacji beneficjentów rzeczywistych. Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do otrzymywania i posiadania przez podmioty o charakterze korporacyjnym i inne podmioty prawne utworzone na ich terytorium odpowiednich, dokładnych i aktualnych informacji o ich beneficjentach rzeczywistych, łącznie ze szczegółowymi informacjami o stosunkach łączących je z beneficjentami rzeczywistymi. Dyrektywa wprowadza również obowiązek ustanowienia przepisów umożliwiających przechowywanie w centralnym rejestrze (np. rejestrze handlowym) odpowiednich, dokładnych i aktualnych informacji o beneficjentach rzeczywistych podmiotów o charakterze korporacyjnym, łącznie ze szczegółowymi informacjami o stosunkach łączących je z beneficjentami rzeczywistymi. Informacje dostępne w centralnym rejestrze powinny być udostępniane właściwym organom i jednostkom analityki finansowej, bez żadnych ograniczeń, podmiotom zobowiązanym (zgodnie z Dyrektywą, a więc m.in. bankom) w ramach stosowania

zasad należytej staranności wobec klienta, oraz wszelkim osobom lub organizacjom, które mogą wykazać uzasadniony interes (w tym przypadku musi być to dostęp do co najmniej takich informacji jak: imię i nazwisko, miesiąc i rok urodzenia, obywatelstwo oraz państwo zamieszkania beneficjenta rzeczywistego). Właściwe organy i jednostki analityki finansowej będą miały terminowy i nieograniczony dostęp do danych dotyczących beneficjentów.

Również w przypadku trustów, powiernicy będą musieli uzyskiwać i posiadać odpowiednie, dokładne i aktualne informacje o beneficjentach rzeczywistych trustu. Informacje obejmować mają tożsamość ustanawiającego, powiernika lub powierników, sprawującego nadzór (jeśli taka osoba istnieje), beneficjentów lub kategorii beneficjentów, wszelkich innych osób fizycznych sprawujących faktyczną kontrolę nad trustem. W przypadku trustów, informacje również będą musiały być przechowywane w centralnym rejestrze, jeżeli dany trust generuje skutki podatkowe. Dostęp do informacji będzie jednak ograniczony dla właściwych organów i jednostek analityki finansowej.

Wprowadzenie w życie wskazywanych regulacji znacznie ograniczy możliwość ukrycia majątków przy pomocy skomplikowanych struktur. Szczególnie interesujący wydaje się obowiązek ujawniania informacji o beneficjentach trustów, które z natury tworzone są do ochrony majątku i tajemnicy o nim. Jak wspomniano na początku tekstu, ostateczna treść Dyrektywy nie jest jeszcze uzgodniona, w związku z czym proces implementacji Dyrektywy w państwach członkowskich szybko się nie zakończy. Jeżeli jednak do odpowiednich ustaleń na szczeblu unijnym dojdzie, może się okazać, że 26 czerwca 2017 r. będzie datą kluczową dla wielu podmiotów ulokowanych w Unii Europejskiej. Można zatem przypuszczać, iż obowiązek ujawniania danych rzeczywistych beneficjentów struktur spowoduje odpływ kapitału poza państwa Unii Europejskiej.

Autor:
Aleksander Błahy

Autor:
Paweł Bilicki